

A. KEIMENA

Huic Arria funus ita paravit, ut ignoraretur **a marito**; quin immo cum illa cubiculum mariti intraverat, vivere filium simulabat, ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat: «Bene quievit, libenter cibum sumpsit». Deinde, cum lacrimae suae, diu cohibitae, vincerent prorumperentque, egrediebatur; tum se dolori dabat et **paulo** post siccis oculis redibat. Scribonianus arma in Illyrico contra Claudium moverat; fuerat Paetus in partibus eius et, occiso Scriboniano, Romam trahebatur.

Cum Africanus in Literno esset, complures praedonum duces forte **salutatam** ad eum venerunt. Tum Scipio, cum se ipsum captum venisse eos existimasset, praesidium domesticorum in tecto conlocavit. Quod ut praedones animadverterunt, abiectis armis ianuae appropinquaverunt et clara **voce** Scipioni nuntiaverunt (incredibile auditu!) virtutem eius admiratum se venisse.

Num ad hostem veni et captiva in castris tuis sum? In hoc me longa vita et infelix senecta traxit, ut primum **exsulem** deinde hostem te viderem? Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit? Non tibi ingredienti fines patriae ira cecidit? Quamvis infesto et minaci animo perveneras, cur, cum **in conspectu** Roma fuit, tibi non succurrit: «intra illa moenia domus ac penates mei sunt, mater coniunx liberique»? Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur;

Ea **cerva** quodam die fugit et perisse credita est. Cum aliquis Sertorio nuntiavisset cervam inventam esse, Sertorius eum iussit tacere; praeterea praecepit ut eam postero die repente in eum locum emitteret, in quo ipse **cum amicis** futurus esset. Postridie eius diei Sertorius, admissis amicis in cubiculum suum, dixit eis visum in somno sibi esse cervam, quae perisset, ad se reverti.

B. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

1. Να μεταφραστούν τα παραπάνω αποσπάσματα

2.α. Να γράψετε την πτώση που ζητείται για καθεμιά από τις παρακάτω λέξεις:

funus:	τη δοτική ενικού
marito:	την αφαιρετική πληθυντικού
filium:	την κλητική ενικού
arma:	την αφαιρετική πληθυντικού
partibus:	την αιτιατική ενικού
praesidium:	τη γενική ενικού
virtutem:	την αιτιατική πληθυντικού
mater:	τη γενική πληθυντικού
conspectu:	τη γενική ενικού
diei:	τη δοτική πληθυντικού
cervam:	την ονομαστική πληθυντικού
amicis:	την αφαιρετική ενικού

2.β. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τα παρακάτω επίθετα και επιρρήματα:

bene:	την αφαιρετική ενικού του συγκριτικού βαθμού στο αρσενικό γένος
longa:	τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό
primum:	το επίρρημα στον συγκριτικό βαθμό
postero:	τον ίδιο τύπο στον υπερθετικό βαθμό

2.γ. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για τις παρακάτω αντωνυμίες:

huic:	την αιτιατική ενικού του θηλυκού γένους
eius (α' απόσπασμα):	τη γενική πληθυντικού στο γένος που είναι
eos:	τον ίδιο τύπο στο ουδέτερο γένος
ipsum:	τη δοτική ενικού στο γένος που είναι
aliquis:	τη γενική πληθυντικού του θηλυκού γένους

3. Να γράψετε τους τύπους που ζητούνται για καθέναν από τους παρακάτω ρηματικούς τύπους (για τους περιφραστικούς τύπους να ληφθεί υπόψη το υποκείμενο):

ignoraretur:	το απαρέμφατο ενεστώτα στην φωνή που είναι
ageret:	την αφαιρετική του σουπίνο
redibat:	το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα
captum:	τη μετοχή ενεστώτα στην αιτιατική ενικού του ουδέτερου γένους
traxit:	το γ' ενικό οριστικής παρατατικού στην άλλη φωνή
genuit:	τη μετοχή μέλλοντα στο θηλυκό γένος
peperissem:	το γ' πληθυντικό υποτακτικής μέλλοντα
tacere:	τη δοτική γερονδίου
admissis:	το β' ενικό προστακτικής ενεστώτα στη φωνή που είναι
dixit:	το β' πληθυντικό υποτακτικής υπερσυντελικού στην άλλη φωνή

- 4.α. «**occiso Scriboniano**»: να αναλυθεί η μετοχή σε πρόταση.
- 4.β. «**ut eam postero die repente in eum locum emitteret**»: να γράψετε το είδος της παραπάνω δευτερεύουσας πρότασης και να αιτιολογήσετε την έγκλιση και το χρόνο εκφοράς της.
5. **a marito, paulo, salutatum, voce, exsulem, in conspectu, cerva, cum amicis**: Να αναγνωριστούν συντακτικά οι λέξεις των κειμένων με τον έντονο χαρακτήρα.
- 6.α. «**Qui potuisti populari hanc terram, quae te genuit atque aluit?**»: να μεταφέρετε τον ευθύ λόγο σε πλάγιο, εξαρτώμενο από την έκφραση «**Mater filium suum interrogavit**»
- 6.β. Ο πλάγιος λόγος που ακολουθεί να γίνει ευθύς: **ac marito persaepe interroganti, quid ageret puer, respondebat.**
7. «**Ergo ego nisi peperissem, Roma non oppugnaretur**»: να αναγνωρίσετε τον υποθετικό λόγο.
8. «...**praedones venerunt virtutem eius admiratum** »: να εκφράσετε το σκοπό με τους υπόλοιπους τρόπους που γνωρίζετε.

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

- B1. Η μετάφραση δεν δίδεται για λόγους οικονομίας χώρου.
- 2.α. funeri, maritis, fili, armis, partem, praesidii/-i, virtutes, matrum, conspectus, diebus, cervae, amico
 2.β. meliore, longissima, prius, postremo/ postumo
 2.γ. hanc, eorum, ea, ipsi, aliquarum
3. ignorari, actu, redi, capiens, trahebatur, genitura, pariturae sint, tacendo, admittere, dicti essetis
- 4.α. Cum Scribonianus occisus esset - Postquam/ ubi/ ut Scribonianus occisus est
- 4.β. «**ut eam postero die repente in eum locum emitteret**»: Δευτερεύουσα ουσιαστική βουλητική πρόταση που λειτουργεί ως αντικείμενο του ρήματος praecipit. Εισάγεται με τον βουλητικό σύνδεσμο ut (επειδή είναι καταφατική). Εκφέρεται με υποτακτική, γιατί το περιεχόμενό της είναι κάτι το επιθυμητό και συγκεκριμένα με υποτακτική παρατατικού (emitteret), γιατί εξαρτάται από ρήμα ιστορικού χρόνου (praecipit) και δηλώνει το σύγχρονο στο παρελθόν. Έχουμε ιδιόμορφη ακολουθία χρόνων, γιατί η βούληση είναι ιδωμένη τη στιγμή που εμφανίζεται στο μυαλό του ομιλητή και όχι τη στιγμή της πιθανής πραγματοποίησής της (συγχρονισμός της κύριας με τη δευτερεύουσα πρόταση).
5. **a marito**: εμπρόθετος προσδιορισμός του ποιητικού αιτίου στο «ignoraretur»
paulo: αφαιρετική του μέτρου ή της διαφοράς στο «post»
salutatum: αιτιατική του σουπίνο που δηλώνει τον σκοπό της κινήσεως, λόγω του ρήματος κινήσεως «venerunt»
voce: αφαιρετική οργανική του τρόπου στο ρήμα «nuntiaverunt»
exsulem: κατηγορούμενο στο αντικείμενο «te»
in conspectu: εμπρόθετος προσδιορισμός της κατάστασης στο «fuit»
cerva: υποκείμενο του ρήματος «fugit», «credita est» και εννοούμενο υποκείμενο απαρεμφάτου «perisse» (ταυτοπροσωπία: το υποκείμενο του ειδικού απαρεμφάτου εννοείται σε ονομαστική επειδή το απαρέμφατο εξαρτάται από προσωπικό δοξαστικό ρήμα παθητικής φωνής, credita est, άρση του λατινισμού).
cum amicis: εμπρόθετος προσδιορισμός της κοινωνίας στο «futurus esset»
- 6.α. Mater filium suum interrogavit qui potuisset populari illam terram, quae illum genuisset atque aluisset.
- 6.β. “Quid agit puer ?”
7. **Υπόθεση**: nisi peperissem (υποτακτική υπερσυντελικού)
Απόδοση: ...non oppugnaretur (υποτακτική παρατατικού)
 και δηλώνει **το αντίθετο του πραγματικού με υπόθεση στο παρελθόν και απόδοση στο παρόν**
8. ...praedones venerunt **ad virtutem eius admirandam** (εμπρόθετη αιτιατική γερουνδίου + γερουνδιακή έλξη υποχρεωτική)
 ...praedones venerunt **virtutis eius admirandae causa/gratia** (εμπρόθετη γενική γερουνδίου + γερουνδιακή έλξη υποχρεωτική)
 ...praedones venerunt **ut virtutem eius admirarentur** (δευτερεύουσα τελική πρόταση)
 ...praedones venerunt **qui virtutem eius admirarentur** (δευτερεύουσα αναφορική- τελική πρόταση)

Επιμέλεια: Ομάδα Λατινικών Ε.Ο. ΟΠΙΖΟΝΤΕΣ

εκπαιδευτικός οργανισμός

ΟΠΙΖΟΝΤΕΣ